

SÁRISÁPI HÍRMONDÓ

ŠARIŠĀPSKE
SPRÁVY

22. ÉVFOLYAM 1. SZÁM

2018. ÁPRILIS

**Községünk valamennyi
lakójának áldott
húsvéti ünnepeket kívánunk!**

**Sársáp Község Önkormányzat
Képviselő-testülete,
a Polgármesteri Hivatal dolgozói
és a szerkesztők!**

Sonka a húsvéti asztalon

A hagyományos paraszti családoknál a téli disznóvágások alkalmával készült a sonka, majd a böjt időszakában volt érlelés, füstölés alatt. A böjt során elfogyasztani nem lehetett, így legelőször húsvétkor kerülhetett a sonka az asztalra. Ez szolgálja az alapját a húsvéti sonka kitüntetett szerepének. A hagyományos eljárással készült sonkák mellett ma már gyorsérlelésű társaik is helyet kapnak az ünnepi hétvégén. Az így pácolt, tartósított készítményeknek akár a 30%-a is lehet víz. A páclevet vákuum alatt juttatják a húsba, evvel jelentősen megrövidítve az elkészítési idejét, és élettartamát is. A gyorspácolt sonkákat kötelező hűtőszekrényben tartani, rövid időn belül elfogyasztani.

Varga Márton évtizedek óta a hagyományos eljárást választja a húsok tartósítására. A comb, lapocka stb. csont nélkül kerül a speciális pácba. Ebben 21 napig pácolják, majd 4-5 napon keresztül hagyományos füstölési eljárásnak vetik alá – mondja a helyi hentes. A kicsontozott húsok akác, bükk füstje alatt érik el végleges ízüket, állagukat. A pácolás mellett ennek a folyamatnak is a tartósítás a célja, hiszen további nedvesség párolog ki a húsból. A füst emellett jellegzetes ízt és színt is ad a sonkának. Az így elkészített húsokat vétek a hűtőszekrényben tárolni. Kiválóan alkalmas számukra, ha egy jól szellőző helyen felakasztjuk, vagy a fagyasztoóban kisebb szeletekben is tárolhatjuk.

Knyazovics Edina

Szabolcska Mihály: Krisztus keresztjénél (részlet)

Ha ránehezédnek lelkedre a bánat,
Hited, önbizalmad magadra hagynának,
Reményed légvárát látnád omladozni,
Krisztus keresztjénél tanulj meg,
Tanulj meg tűrni, imádkozni!

Ha csalódnál abban, akiben reméltél,
S most látnád be későn, hogy hiába éltél,
Óh, ne siess senkit átokkal dobálni,
Krisztus keresztjénél tanulj meg,
Tanulj meg másnak megbocsátani!

Jóságodért, hogyha gonosszal fizetnek,
S rosszaságát látod csak az embereknek,
Ne siess hozzájuk hasonlóvá lenni,
Krisztus keresztjénél tanulj meg,
Tanulj meg végnélkül szeretni!

Önkormányzati beruházások 2018. évben

Elfogadta 2018. évi költségvetését Sárísáp Község Önkormányzata. Az idei évben is számos beruházás, felújítás gazdagítja településünket.

Szeptemberre az óvoda épületében kerül kialakításra a mini bölcsőde, amely a legkisebbeket várja majd napközbeni ellátással. A csaknem 9 millió forintból megvalósuló tervekhez pályázati forrásból érkezett segítség.

A Területfejlesztési Operatív Program, azaz a TOP keretében újulhat meg az általános iskola C épülete. Az energetikai korszerűsítése során külső hőszigetelést kap az épület, felújításra kerül a fűtésrendszer, valamint a fa nyílászárókat műanyagokra cseréljük. A tervek 46,7 millió forintból valósulnak meg.

Az idei évben fejlesztéseket hajtunk végre a temetőben is. Kialakításra kerül egy korszerű urnafal, valamint folytatódik a rossz állapotban lévő betonkerítés elemeinek cseréje is.

Egy régóta várt felújítás első szakasza valósul meg 2018-ban. Elkezdődhet a Hunyadi utca korszerűsítése. A Malom utcától a Gyár közig tartó szakaszban kiszélesítjük az utat, új aszfaltburkolatot kap, és a járda egy része is megújul. Emellett több Fő utcai járdaszakasz is viakolor burkolatot kap, és út-, illetve járdafelújítások valósulnak

meg több utcában is az év folyamán önkormányzati saját forrásból.

A Vár utcában árokrekonstrukcióra, valamint a „kis Köztársaság” utcában a járda és az árok egy szakaszának felújítására is sor kerül.

Folytatódik a művelődési ház rekonstrukciója. A nyílászárók cseréje után a vízvezetékrendszer is megújulhat újabb 4 millió forint ráfordításával, melynek keretében a büfé mellékhelyiségeit is felújítjuk.

Az év első nagy beruházása június végére fejeződik be. Kívül-belül megújul a Gondozási Központunk, szintén egy TOP pályázatnak köszönhetően. A több mint 45 millió forintos beruházás során korszerűsítettük a fűtést, lecseréltük a tetőt, teljes egészében akadálymentesítettük az épületet, új burkolatot kaptak a belső terek, megújul a kert, és 16 napelemmodul segíti a jövőben az épület energiaellátását. A pályázat keretében beszerzésre került egy Opel Vivaro 9 személyes kisbusz is, melynek segítségével megoldottá vált az idősek helyben történő szállítása.

A 2018. évi költségvetésben összességében több mint 154 millió forintot terveztünk fejlesztésekre, beruházásokra a községben.

Kollár Károly polgármester

A község ivóvízellátásáról - ÉDV ZRT.

Nyugdíjba vonulnak a régi vízvezetékek

Az elmúlt hetekben, hónapokban jelentős felújításon esett át településünk ivóvízhálózata. A teljes rendszer 20 százaléka újult meg, kapott műanyag vezeték. A rekonstrukcióról és a helyi ivóvíz minőségéről kérdeztük Kissné Benedek Kingát, a dorogi üzem megbízott üzemvezetőjét.

Milyen jelenleg a falu vízvezetékrendszere?

A település központjában az ivóvízvezeték életkora az 1950-es évekre tehető, míg a külső területek folyamatos kiépülést követően az 1960-70-es években kerültek kialakításra. Az elmúlt időszakban érintett területeken (Fő út, Mező utca, Május 1 sor) szintén az 1950-60-as években lefektetett vezeték karbantartása, tolózárok felújítása zajlott.

Mi határozza meg a felújítások idejét?

Egyrészt a vezeték, víziközmű-szerelvények életkorából adódó meghibásodások száma, gyakorisága; másrészt vállalatunk minden évben elkészít egy gördülő fejlesztési tervet. Ebben az előbb említett meghibásodások és felmérések alapján összeállítjuk a cserélendő vezeték szakaszok, utcák, tolózárok, csomópontok ütemtervét. Egyeztetünk az önkormányzattal a beruházási elképzeléseikről, aszfaltozási, járdafelújítási projektjeikről, amelyet a fejlesztési terv során figyelembe veszünk.

Az ivóvízvezeték hány százaléka került felújításra?

A község egészét nézve kb. 20%-ra tehető ez az arány, amely főként az Arany János utca, a Csaposkút utca, a helyiek által ismert „Kis Főút” utca vezeték kiváltását eredményezte műanyag vezetékre.

Hogyan zajlik a felújítás, mi történik pontosan?

Az igények felmérését követően – amely, mint említettem, hogy a meghibásodásból, illetve fejlesztési tervnek megfelelően ütemeződik – a vízszelő kollégák felméri a tényleges anyagszükségletet, megrendeljük az anyagokat, beütemezzük és elvégezzük a rekonstrukciót. Csomópontok, tolózárokna felújítások esetén – amennyiben vízhiánnyal jár – értesítjük a lakosságot a helyben szokásos módon, s a tervezett időpontban elvégezzük a felújítást. Utcai gerincvezeték felújítása esetén először a tervezetetés az első lépés. A jóváhagyott terv alapján összeállítjuk az anyagokat, egyeztetünk az önkormányzattal, lakossággal a munkálatok várható idejéről, módjáról.

Meddig tartanak a munkák, a jövőben terveznek-e hasonlót?

A munkálatokat folyamatosan, éves elfogadott ütemterv szerint végezzük. Jelenleg is, és évenként zajlik tolvárrekonstrukció, rosszabb állapotú acél bekötővezetékek cseréje, vezetékfelújítások.

Milyen a helyi ivóvíz minősége?

Sárisáp vízellátása a sárisápi vízbázisból történik, amelyet egy karsztakna és egy mélyfúrású kút alkot. A víz

minősége megfelel az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X.25.) kormányrendelet előírásainak. Az ÉDV Zrt. korszerű, 1992 óta a Nemzeti Akkreditáló Testület általi tanúsított, akkreditált laboratóriumot működtet a szolgáltatott ivóvíz és az elvezetett, tisztított szennyvíz folyamatos ellenőrzésére. Konkrét adatok társaságunk honlapjáról letölthetők.

Knyazovics Edina

Tájékoztató a 2018. évi országgyűlési képviselők általános választásához

A köztársasági elnök 2018. április 8-ra tűzte ki az országgyűlési választások időpontját. A szavazás 6.00 órától 19.00 óráig tart.

Választójog: Az Alaptörvény politikai alapjogként határozza meg a választójogot: minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők választásán választó (aktív választójog) és választható legyen (passzív választójog).

Szavazás: A magyarországi lakcímmel rendelkező választópolgár személyesen szavazhat az értesítőn feltüntetett szavazóhelyiségben. A mozgáskorlátozott választópolgár mozgóurnát kérhet.

Mozgóurna igénylése: Az a szavazóköri névjegyzékben szereplő választópolgár kérheti aki, mozgásában egészségi állapota, vagy fogyatékosága, illetve fogva tartása miatt gátolt. Mozgóurnát a szavazást megelőző második napon 2018. április 6-án (pénteken) 16.00 óráig a Helyi Választási Irodától, a szavazás napján 2018. április 8-án (vasárnap) 15.00 óráig pedig attól a Szavazatszám-láló Bizottságtól lehet igényelni, ahol a választópolgár a névjegyzékben szerepel. Mozgóurnát igényelni meghatalmazott útján is lehet, a nyomtatvány letölthető a www.valasztas.hu oldalról, vagy a Helyi Választási Irodától kérhető papír formátumban.

A szavazás napján lakóhelyétől távol tartózkodó választópolgár belföldön az általa megjelölt településen átjelentkezéssel, külföldön Magyarország külképviseletein adhatja le a szavazatát.

Külképviseleten történő szavazás: A külképviseleti névjegyzékbe való felvételre irányuló kérelmet a szavazóköri névjegyzékben szereplő, a szavazás napján külföldön tartózkodó választópolgár nyújthat be. A külképviseleti névjegyzékbe való felvételre irányuló kérelemnek legkésőbb 2018. március 31-én (szombat) 16.00 óráig kell megérkeznie a Helyi Választási Irodához.

Átjelentkezés másik szavazókörbe: Átjelentkezési kérelmet azok nyújthatnak be, akik a szavazás napján Magyarországon, de a magyarországi lakóhelyüktől eltérő helyen kívánnak szavazni. A kérelmet a választópolgár

lakcíme szerinti illetékes Helyi Választási Irodában lehet intézni, legkésőbb 2018. április 6-án (péntek) 16.00 óráig.

Szavazni egy egyéni választókerületi jelöltre és egy országos listára lehet. Az országgyűlési választáson nemzetiségiként regisztrált választópolgár pártlista helyett nemzetiségi listára szavazhat.

Nemzetiségi regisztráció: 2018. március 23-án 16.00 óráig lehet kérni, hogy a központi névjegyzéken tüntessék fel nemzetiségének megnevezését, továbbá azt, hogy az országgyűlési választásra is nemzetiségi választópolgárként kíván-e szavazni. Csak egy nemzetiség tagjaként szerepelhet a központi névjegyzékben, azonban lehetőség van arra is, hogy bármikor töröltesse nemzetiségi hovatartozását, valamint az országgyűlési választásra kiterjedő hatály ügyében tett nyilatkozatát is módosíthatja.

A választással kapcsolatban további részletes tájékoztatás a Sárisápi Polgármesteri Hivatalban működő Helyi Választási Irodában kérhető (HVI), vagy a www.valasztas.hu weboldalon található.

Takácsné Molnár Anikó, jegyző
a Helyi Választási Iroda vezetője

Pilisi Szlovákok Bálja

Nagy örömkre szolgált, hogy 9 év után mi adhatunk otthont a Pilisi Szlovákok Bálja rendezvénynek.

2000-ben indult újtára az első pilisi szlovák bál, melyet Piliscsév rendezett. A kezdeményező Nagy Mária, Piliscsév akkori polgármester asszonya volt. Ez a nagyszerű ötlet elnyerte Havelka József tetszését, és közösen úgy gondolták, hogy ennek a bálnak hagyományteremtővé kell válnia.

Ezek után a gondolatokat tettek követték, azóta minden évben más-más települést sorsolunk ki a bál megrendezésére. Idén már 19. alkalommal mulathattunk együtt. Végigtekintve a termen, öröm volt látni a szebbnél szebb népviseleteket. Bízunk abban, hogy sokan településük népviseletében érkeznek, ezért úgy gondoltuk, hogy számukra meglepetéssel készülünk, annak re-

ményében, hogy a későbbiekben még többen csatlakoznak a hagyományörzés eme formájához. Az est díszvendége Hollerné Racskó Erzsébet, az Országos Szlovák Önkormányzat elnök asszonya volt.

A hagyományokhoz híven egy kis kultúrműsorral indult az este.

Fellépett a Sárissápi Pávákör, a Sárissápi Fúvószenekar és a Lipa táncsoport. A zenét a pilisszántói Mosoly Zenekar szolgáltatta hajnalig.

Ezúton is szeretném megköszönni mindazok segítségét és közreműködését, akik szabadidejüket feláldozva tevékenykedtek azért, hogy ez a rendezvény megvalósulhasson. Köszönöm a dekoráció elkészítését, a támogatásokat és a felajánlásokat is.

Kollár Mária
Huberné Kisgyőri Katalin

A Sárissápi Szlovák Önkormányzat hírei

Március első hétvégéjén került sor az Önkormányzatunk által szervezett tánctanfolyam első részére. Az alsó és felső tagozatos táncsoport egy-egy új koreográfiát sajtóztított el Szilágyiné Suba Éva táncpedagógus irányításával.

A szlovák önkormányzat, a diákönkormányzat és a

szülői közösség szervezésében március 23-án megtartottuk az immár hagyományos Téltemető - Tavaszköszöntő programunkat. Cidáman felvonultunk a faluházba, kis műsor és a boszik tánca után pedig elégettük a kiszébabot. Az alsós szlovák táncsoport a kéményseprők táncával készült erre a napra. Idén a hagyományápolást kiegészítettük a húsvétra előkészítő tojásos játékokkal is: tojásgurítással, tojás-váltóversennyel.

Kollár Mária
Huberné Kisgyőri Katalin

Örömteli húsvéti ünnepeket kívánunk községünk lakóinak!

**Veselé Veľkonočné sviatky
prajeme každému
obyvateľovi našej dediny!**

Sárissápi Szlovák Önkormányzat

Nagyanyáink viselték: A konty

A jellegzetes sárisápi népviselet meghatározó része a konty. Az esküvő után éjfélkor a menyecsketáncok kerültek fel az új asszonyra az első konty. Ettől kezdve ez a férjes asszony kötelező viselete volt. A nők befont és feltekert haját fedte be. Erre került a kendő, mely nagyon változatos anyagokból készült: kartonból, kasmírból, se-lyemből, brokátból, bársonyból.

A konty legtöbbször sifon anyagból készült, melynek mérete 70x70 cm volt. A kendő 3 sarkára egy nagyobb és két kisebb motívumot kézzel hímeztek. A hímezés színe legtöbbször igazodott a szoknya, a mellény vagy a lebega színéhez. Ünnepi alkalomkor mindig fehér, hétköznapiokon pedig színes konty került a kendő alá.

Minden település sajátos kontykötési móddal, technikával rendelkezett. Egy-egy konty elkészítése nagy ügyességet és türelmet igényelt. Ezt csupán néhány asszony végezte a faluban. A II. világháború utáni idő-
ben Sárisápon, a visszaemlékezések szerint - a teljesség igénye nélkül - a következő asszonyok kötötték a leg-
több kontyot: Reményi Mária néni édesanyja (Stefánék Éva), Pender Ferencné (Hajnal Anna), Gurin Károlyné (Vass Julianna), Kreitner Lajosné (Zgyerka Anna). Ezt a szép hagyományt követve Urbanics Károlyné (Üveges Julianna) Juli néni megtanulta a kontykötés technikáját. Számos gyönyörű darab dicséri keze munkáját, a népviseletet bemutató babák fejére is ő készítette el a szebbnél szebb kontyokat.

Az elkészítés menete a következő: a kihímzett kendőt kimosták, majd a maguk által készített keményítővel kike-ményítették és kivasalták. A jobb tartás érdekében először újságpapírt terítettek az anyag alá, majd ezt ráhelyezték a majdani viselője fejére. Ő két oldalt leszorította, majd a készítő óvatosan, finom mozdulatokkal beráncolta, a két sarkot összekötötte, az alsó nagy sarkot pedig felhajtotta. Ezután még igazgatták, rendezgették. Ez így nagyon egy-szerű műveletnek tűnik, de valójában igen hosszadalmas tevékenység volt, akár 1-2 órán át is tarthatott. Nagyon kellett ügyelni arra, hogy a kivasalt anyag ne gyűrődjön, ne piszkolódjon. Egy alkalommal, ha az idejük engedte, 2-3 kontyot is kötöttek maguknak.

A cikk Urbanics Károlynéval történt beszélgetés alap-ján készült.

Kollár Mária
Huberné Kisgyőri Katalin

Német Nemzetiségi Önkormányzat hírei

Úgy látszik, a ta-vaszra még várunk kell, ezért invitálunk mindenkit sváb tánc-ház sorozatunkra, melynek első állomá-sa Dágon volt február 24-én, március 17-én pedig Sárisápon a művelődési házban STAMPF-DREXLER BÖBE vezetésével tán-colhattak az érdeklő-dők.

Ha pedig végre beköszönt a jó idő, ismét fel-állítjuk a májusfát április 30-án a művelődési ház

udvarán, ahová egész napos programokkal várunk minden kedves érdeklődőt.

A Húsvét közeledtével áldott ünnepeket kívánunk a kedves Olvasóknak!

Wir wünschen Euch fröhliche Ostern!

Janovichné Fetter Gizella, német önkormányzat elnöke

„Adj vért, életet adsz!” – a Sárísápi Vöröskereszt munkájáról

Alapszervezetünk legfontosabb tevékenysége a véradások megszervezése, a minél nagyobb részvétel biztosítása. Sajnos a véradók száma évről évre csökken, ezért új ötletekkel, módszerekkel próbáljuk rávenni a község fiatalabb lakosait a véradásra. Februárban az általános iskola közreműködésével meghirdettük a „Szülői véradó versenyt”, így már a gyerekek is hallanak a véradásról, annak fontosságáról. Jól sikerült az első alkalom, 24 fő véradó jelentkezett be úgy, hogy valamelyik osztályt támogatja a versenyen a véradásával. Külön öröm az, hogy több első véradó is volt közöttük, reméljük a későbbiekben is aktív véradók maradnak. A második alkalom május 15-én lesz, ahol tovább lehet támogatni valamelyik osztályt, és őket a gyereknapi rendezvényen jutalomban részesítjük.

A novemberi egészség hónap programjában ugyancsak az általános iskolában a felső tagozatos diákoknak elsősegélynyújtási bemutatót tartott a dorogi területi vezető, a gyerekek érdeklődve, aktívan vettek részt benne,

és próbálták ki az alapvető segítségnyújtási módokat.

Alapszervezetünk taglétszáma jelenleg 232 fő. Ez a lakosság létszámához viszonyítva igen pozitív eredmény, a befizetett tagdíj 60 %-a marad nálunk, amit legnagyobb részben a véradók jutalmazására fordítunk.

A helyi Karitászcsoporttal együttműködve folyamatosan működtetjük a ruharkaszt, ruhagyűjtést-osztást-börzét rendeztünk. A ruhagyűjtések alkalmával megmaradt felesleges ruhamennyiséget beszákolva átadtuk egy olyan vállalkozásnak, akik a még használható ruhákat ugyancsak továbbadják más karitatív szervezeteknek, a használhatatlanokat pedig különböző módon feldolgozzák. Az átadott ruhamennyiség meghaladta a 2 tonnát.

Ugyancsak a Karitászcsoporttal együtt végezzük már évek óta a karácsonyi ételosztást, a falukarácsonyi rendezvényen is aktívan részt veszünk.

Szatyina Józsefné
az alapszervezet titkára

A Sári Óvoda hírei

Elkészült az óvoda sófala.

A gyerekek légzőrendszerét támogatja a tornaszobában felépült fal február elejétől. A parajdi sötömböket a bordásfalhoz hasonló rácsos, fából készült tartószerkezetbe helyezték bele. A sószobában a gyerekek aktív időtöltés közben - ének, torna - élvezhetik a sóterápia pozitív hatásait. A sófal, a sótéglák szép eredményekkel javítja egyes légzőszervi problémákkal küzdő gyerekek egészségét. Reméljük, a náthás, köhögős időszakokban segíteni fog a megelőzésben is, és egyre kevesebb beteg gyerek lesz az óvodában. A hatékonysága fokozása érdekében

az önkormányzat az idei év folyamán sógenerátorral támogatja intézményünket.

Óvodai beiratkozás. A Sári Óvodába a gyermekeket, a 2018/2019-es nevelési évre 2018. április 23-án hétfőn, 8:00-16:30 között, vagy 2018. április 24-én, kedden 8:00-13:30 között lehet beírtni.

A felvételi eljárásához szükséges okmányok:

- a gyermek születési anyakönyvi kivonata,
- lakcímkártyája,
- TAJ kártyája,
- oltási kiskönyve,
- valamint a szülő személyi igazolványa és lakcímkártyája.

Az óvodába azokat a gyermekeket íráthatják be a szülők, akik 2015. 09.01. és 2016. 08.30. között születtek.

Nyári szünet. Az óvoda 2018. július 2-tól július 27-ig zárva tart. A szünidő ideje alatt az Annavölgyi Aprófalva Óvoda tart ügyeletet. A nyitás első napja 2018. július 30., hétfő.

Binderné Haracska Piroska
óvodavezető

Menni vagy maradni? - Gondolatok az iskolaérettségről

Az iskolakezdés a gyermek életének egyik legjelentősebb fordulópontja. Az indulás meghatározza iskolai pályafutását, ami későbbiekben egész életére kihat. Ha nem megfelelő időben történik a beiskolázás, vagy ha a fejletlen képességek, pszichés problémák korrekciója nem történik meg, annak hosszú távú negatív következményei lehetnek: tanulási nehézség, beilleszkedési, magatartási problémák, érzelmi, pszichés tünetek.

Mivel a gyermek az iskolába lépés előtt – valószínűleg – 3-4 évig óvodába járt, fontos, hogy az óvónők hogyan látják a gyermek fejlődését. Ugyanis ők látják a gyermeket többször az óvodai közösségekben, és felismerik, hogy a többiekhez képest milyen lemaradásai vagy kiemelkedő képességei vannak. Valószínűleg a gyermek szociális érettségéről is képet alkotnak, amit a szülőknek érdemes figyelembe venniük.

Az iskolaérettség kritériumai a következők:

Testi fejlettség szempontjából:

- *testsúly*: Régen nagyobb hangsúllyal nézték a testsúlyt, ma ez kevésbé mérvadó. (Elképzelhető, hogy örökletesen kisméretű a gyermek.)
- *fogváltás*: A fogváltás jelez egyfajta testi érettséget az iskolakezdésre.
- *alakváltás*: Az alakváltozás megtörténjen, a kisgyerekekre jellemző rövid test-nagy fej alakot egy megnyúltabb iskolásforma váltja fel.
- *terhelhetőség*: Fizikai teherbírási, terhelhetőség.
- *mozgás*: Jó mozgáskoordináció. Vannak ügyetlenebb gyerekek, akik koruktól fogva elmennek majd iskolába, de fontos, hogy a szülők minél több mozgásos lehetőséget kínálnak, biztosítsanak a gyerekük számára. Nem szükséges, hogy ez egy szervezett sportfoglalkozás legyen, hanem lehet közös játszótérezés, labdajátékok, pörgő, forgó, egyensúlyozó mozgás biztosítása udvaron, vagy akár a lakásban. A finommozgás, az író-rajzoló mozgás ügyessége, ügyesítése is nagyon fontos, hiszen az iskolába kerülve, hamarosan íráselemeket fognak írni, viszonylag szűk vonalközökbe.
- *érzékszervek*: A látás, hallás jó működése (szükség esetén megtámogatása: szemüveggel, hallókészülékkel...stb.)

Beszédfejlettség szempontjából:

- *beszéd alaki része*: Iskolakezdésig lehetőleg a gyerek beszéde tiszta legyen, ha beszédhibás volt, javuljon ki beszédhibája. A beszédhibás gyerekek általában nehezebben differenciálják a hangokat, ami az olvasás, írás elsajátításánál gondot okozhat.
- *beszéd tartalmi része*: Ne legyen már diszgrammatikus a beszéd, tehát a ragokat, képzőket tudja már helyesen használni. Tudjon összetett mondatokat alkotni. Általános tájékozottság szempontjából: a saját magára és a közvetlen környezetére vonatkozó legfontosabb adatokat tudja.

Értelmi fejlettség szempontjából:

- *gondolkodási műveletek*: Tudjon egyszerű következtetéseket levonni. Azonosságokat, különbözőségeket felismerni. Térben és időben nagyjából eligazodni. Számfogalma alakuljon ki 5-6-os számkörben. Ez sokkal többet jelent, mint mechanikusan elszámolni valameddig. A számfogalomba beletartozik a mennyiségek egyeztetése, a globális mennyiségfogalom (hogy milyen mennyiséget ismer fel már számlálás nélkül), a mennyiségi relációk (több, kevesebb, ugyanannyi) ismerete.

Szociális fejlettség szempontjából:

- *együttműködés, alkalmazkodás*: Csoportos helyzetben tudjon társaihoz alkalmazkodni, a felnőtt utasításait követni, együttműködni.
- *monotóniatűrés*
- *figyelem*: Tudjon tartósan figyelni, általában az iskolaérett gyermek (a feladatokat váltogatva) már 30 percig tud egyfolytában feladatot végezni.
- *feladattudat, feladattartás, motiváltság*: Érdeklődjön a feladatok iránt, szívesen végezze azokat. A gyermek motiváltsága a feladatvégzésre már belsővé váljon. Különböző neveltetésű gyerekek vannak, vannak szabálykövető, jól alkalmazkodó személyiségek, ők fegyelmezettek, és a felnőtt kedvéért elvégzik a feladatokat. De ha a feladatvégzés nem belső akaratból, nem örömből fakad, az nem igazi iskolaérettség.

A gyermekek különbözőek, nagyon ritka, hogy valakinek egyformán jó, és érett minden iskolakezdéshez szükséges képessége. Ha összességében iskolaérettséget mutat, akkor iskolát kezdhet. Ha jelentős fokú az elmaradás a korosztályához képest, akkor az éretlen képességek fejlesztése fontos játékos-mozgásos formában, akár óvodai vagy otthoni keretek között. Szükség esetén a pedagógiai szaksegítségét kérhetik.

Klinger Erika
KEM Pedagógiai Szakszolgálat
Esztergomi Tagintézmény
igazgatóhelyettes

A magyar kultúra napja

Iskolánk tanulóival 2018. január 26-án versekkel, népdalokkal, zeneszámokkal, jelenetekkel emlékeztünk a magyar kultúra napjára.

Január 22-ét, Himnuszunk születése napját, legújabb kori történelmünk avatta a magyar kultúra napjává.

A kézirat szerint Kölcsey Ferenc 1823-ban, ezen a napon fejezte be a Himnusz megírását. Erre az eseményre emlékezve 1989 óta január 22-én ünnepeljük a magyar kultúra napját. Ez az a nap, amikor főhajtással emlékezünk meg legfontosabb közös kincsünkről. Arról, amely jelzőjét s minősítését adja létünknek. Arról, amely megkülönböztet bennünket más népektől. Ez a magyar kultúra!

Nem véletlen, hogy értékeink, kincseink közül éppen nemzeti Himnuszunk születése vált a magyar kultúra ünnepévé. Nemcsak a magyar sors, történelmünk viharos századai sejlének fel gyönyörű Himnuszunkban, hanem a magyar kultúra is. Így az oly sokszor énekelt vagy idézett sorok mögött: Isten, áldd meg a magyart! - mindig ott lüktetnek a népdalaink is, és nemzeti örökségünk valamennyi kincse.

Ez a rövid megemlékezés alkalom volt arra, hogy nagyobb figyelmet szenteljünk hagyományainknak, gyökereinknek és magyarságunk erősítésének.

A falu lakossága szeretettel és elismeréssel fogadta iskolánk tanulóinak műsorát!

Farkas Lászlóné

A költészet napjára készülünk!

A magyar költészet napját Magyarországon 1964 óta József Attila születésnapján, április 11-én ünnepeljük.

Ebből az alkalomból az általános iskolában szavalóversennyel tisztelgünk a magyar líra előtt.

A 2018-as évben bekapcsolódunk a Csizmazia Alapítvány által meghirdetett VII. Fedorka – Sose Volt Versnap 2018 országos versmondó versenybe, azzal a céllal, hogy a ma élő költőkre, írókra, azok munkásságára irányítsuk tanulóink figyelmét. Továbbá örömmel tudatjuk tanulóinkkal, hogy iskolánk, tagiskoláinkkal együtt, vállalja egy amatőr versmondó verseny megrendezését: Versünnep Fesztivál 2018 elnevezéssel a Versünnep alapítvány elnökének felhívására.

A verseny nyertesei budapesti seregszemlén vehetnek részt júniusban, a Pesti Vigadó Sinkovits Kamaraszínpadán, ahol a résztvevők jutalomban részesülnek, valamint a zsűri döntése alapján szakmai továbbképző táborban vehetnek részt.

Az idei versenykiírás alapján Karinthy Frigyes, Petri György, Nagy László és Lőrincze Lajos művei előtt tisztelgünk. Reméljük, hogy sok tehetség kerül a rendezvények által a figyelem középpontjába.

Kedves Tanulók!

Várjuk jelentkezéseket, hiszen közös ügyünk a magyar nyelv és líra népszerűsítése.

Farkas Lászlóné

ISKOLAI BEIRATKOZÁS

Az általános iskola első osztályába, a 2018/2019-es tanévre az alábbi időpontokban lesz lehetőség beiratkozni:

2018. április 12-én (csütörtökön) 8-19 óráig

2018. április 13-án (pénteken) 8-18 óráig.

A tanköteles korba lépő, azaz a 2012. augusztus 31-én, vagy az az előtt született gyermekét a szülő a közzétett időpontban köteles beíratni a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes vagy a választott iskola első évfolyamára.

A beiratkozáshoz szükséges:

- gyermek nevére kiállított személyi azonosítót;
- lakcímet igazoló hatósági igazolványt,
- az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolás.

Őszidő Nyugdíjas Klub hírei

Mozgalmasan telt a nyugdíjas klub téli időszaka. Igyekeztek kihasználni a báli szezont.

Januárban, februárban a „bálozás” volt a fő programunk. Piliscséven kezdtük az évet, ahol pót-szilvesztert tartottak, vacsorával egybekötött mulatságra voltunk hivatalosak. Következett a táti farsangi bál, amelyen rendkívül ötletesek maskarákkal találkozhattunk. Klubunknak is van egy kis kulturális csoportja, ők is felléptek a rendezvényeken, nagy sikert arattak.

A Bányász Szakszervezet bálján is sokan részt vettünk, majd másnap Csolnokra mentünk farsangolni.

Ezek a meghívások, összejövetelek azért is nagyon jók, mert a környező klubokkal együtt rendezzük, sok-sok ismerőssel, volt kollégával találkoznak, és régi emlékekről beszélgethetnek a tagok.

Februárban busszal elutaztunk a tokodi pincesoron megrendezett Téltemetésre. A szakadó havazás ellenére rendkívüli nivós műsorban volt szerencsénk részt venni. Tokod kulturális csoportjainak csak gratulálni tudunk, mert profikat meghazudtoló felkészüléssel, bámulatos

ötletességgel adták elő a műsoraikat.

Részt vettünk a tekebajnokságon, amely során mozgásba hozhattuk elernyedt izmainkat.

Márciusban három héten keresztül egy táncoktatót kértünk fel, aki a jelentkező tagoknak senior örmótant tanított be. Erről a mozgásformáról azt kell tudni, hogy idős emberek kíméletes mozgását segíti elő.

Karcag Jánosné
az Őszidő Nyugdíjas Klub vezetője

Az ÖTES hírei

Rajzpályázat. A tűzoltók munkája címmel hirdet gyermekrajzpályázatot az ÖTES. Az alkotásokat az óvodás, iskolás korosztályoktól várják. A művek A4-es rajzlap méretben, bármilyen technikával készülhetnek. A pályaművek a felújított szertár átadásán, annak falán lesznek kihelyezve. A rajzok díjazásban nem, de minden pályázó ajándékban részesül. Az alkotások leadhatók az óvodában, az általános iskolában vagy a tűzoltóknál. Beadási határidő: 2018. április 6.

Szertárfelújítás. Néhány héten belül elkészül az önkéntes

tűzoltók felújított szertára. A két esetkocsinak, felszereléseknek, öltözőnek helyet adó épületben közösségi teret is kialakítottak. Ez helyszínt biztosít majd a megbeszélések, továbbképzések, közösségi programok számára. A munkák és a szükséges alapanyagok beszerzése helyi vállalkozók önkéntes munkájával, és felajánlásával valósult meg. Országos cégeket megkeresve is érkezett segítség: szigetelőanyag vagy hidegburkolat formájában. Kivették a részüket a feladatokból a tűzoltó-egyesület tagjai is, minden munkafolyamatban a szakemberek mellett álltak. Az ön-

kormányzat az épület előtti terület térkövezésében segítette a felújítást. Az új szertár április 28-án 15 órakor kerül átadásra.

Támogatás. Nem jogosult még az adó egy százalékára az egyesület, "fiatal kora" miatt. Aki szeretne azonban, hozzá tud járulni akár a szertár felújításához, vagy eszközbeszerésükhez, mindennapi munkájukhoz. Pénzadományok a Varga Húsboltban, vagy a Kollár Zöldségesben elhelyezett perselyekbe helyezhető. Bankszámlaszám: 11740092-21168468

Knyazovics Edina

Programajánló

Április 12.	Költészet napja a művelődési házban 10 órakor. Vendég: Szabad Ötletek Színháza	Május 26.	Tavaszi Túra honvédelmi akadályverseny az általános iskolás diákok számára
Április 30.	Májusfa állítása a Német Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében	Június 2.	Gyermeknap és juniális az iskola udvarán
Május 12.	X. Pilis-túra. A Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzat és a Pilisi Szlovákok Egyesületének közös emléktúrája.	Június 3.	Úrnap körmenet
Május 18.	V. Kulcsár Ildikó: Egy korty derű című műsora a művelődési házban 17 órakor	Június 4.	Trianoni megemlékezés a Szabadság téren
		Június 9.	A komáromi Magyarock Dalszínház előadása a művelődési házban
		Június 16.	Megemlékezés a Zungónál az 1953. június 17-én történt robbanás áldozatainak tiszteletére

A rendezvények szervezői a programváltozás jogát fenntartják.

Szemelvények Annavölgy és Sárísáp Kertbarátainak és Borbarátnőinek Egyesülete életéből

Humor és bor

November végén Budajenőre szerveztek borutat fiataljaink, a Reisner Pincészetben jártunk. A cél az volt, hogy közeli helyre menjünk, csak egy fél napos kiruccanásra, és ne az utazással teljen el az idő. Meg kell dicsérni a szervezőt, mert a program elérte célját, és a hangulat nemcsak a fogyasztott bor miatt sikeredett vidámra, hanem a fiatal borosgazda egyedi humora is mosolyt csalt az arcokra. Először két pálinkát kóstoltunk, majd az ígért hat boron felül még három le nem tisztult újbort is. A harmonikaszótól pedig dalra is fakadtunk.

Újbor mustra

Hagyományosan egyesületünk évről-évre eseménye a Sárísápi Újbor mustra, amelyet december 9-én tartottunk a művelődési ház oszlopos termében 75 fő részvételével. Minden alkalommal meghívjuk Sárísáp és Annavölgy község polgármesterét és jegyzőjét, valamint a Piliscsési Pincefalú Egyesület képviselőit, így tettük ezt idén is. Utóbbiakat az ő Márton-napi bormustrájukon részvételünk ellentételeként láttuk vendégül.

Schummel Tamás egyesületi elnök elmondta, hogy egyesületük tagságát két dolog hozta össze erre a rendezvényre is: a bor szeretete és a pálinka imádata. No, meg természetesen az elődök hagyományának megőrzése és annak tovább ápolása. Hangoztatnunk kell azt is, amikor megisszuk a bort és a pálinkát, az az egymás munkájának nagyrabecsülése. Hát ezért vagyunk ekkorák.

Kifejtette, hogy vannak szőlőbetegségek, borbetegségek és borász betegségek.

A szőlőbetegségek azért vannak, hogy a szőlősgazdák ne szenvedjenek téltelenségben a vegetációs idő alatt, no meg a szőlő fél egyedül.

A borbetegségek a szőlőben előforduló növényvédőszer maradvány, a szüret időpontjának helytelen megválasztása (alacsony mustfok, melegben szüretelés, a szőlő melegben szállítása), a rossz erjesztés, a helytelen hordó- és borkezelés negatív eredményei.

Borász betegségek:

- hiányos szakmai ismeretek,
- önteltség - csakis az én borom lehet a legjobb, mert én nem tudok hibázni (a borász nem ismeri fel, vagy inkább nem akarja elismerni a saját hibáját),
- borvirág az arcon – a túlzott borszeretet, mértéktelen borfogyasztás jele.

A Vikukel László - Csiha Attila - Jurásek János vezetett zsűri ez alkalommal 13 nevezett anonim bormintát bíralt nyilvánosan a rendezvényen résztvevőkkel együtt kóstolva, hogy mindenki megtudhassa, milyen kezelést kíván az adott bor ahhoz, hogy a 2018. február végi Sárísápi Borversenyen érmes bor váljon belőle.

Lehetősége volt a jelenlévőknek egyedi kérdéseket feltenni a szakembereknek.

A Farnadi Aranyfürt Szőlőtermelők Egyesülete meghívásának tettünk eleget azzal, hogy január 6-án kilátogattunk a szőlőhegyre (500 hektár szőlő tele pincesorokkal). Hihetetlen látvány fogadott bennünket és a többi magyarországi településekről meghívott borászokat. Érdemes volt elmenni, mert ilyet még nem láttunk. Ez az, ami majdan volt, és nem lesz már soha Sárísápon.

Gazdag programok

A 13. Garamkövesdi Újévi Borászati Tanfolyamon vettünk részt január végén 16 fővel, amelyen a következő előadások meghallgatásával lettünk gazdagabbak:

- Felvidéki borász-kerekasztal: Bauer Ildikó – Dunamente TDM, Bóna Zoltán, Bátorkeszi - Községi bor, Árendás Zsolt, Muzsla – Községi szőlőfeldolgozás, Geönczeöl Attila - Külhoni Magyar Borászok Egyesülete.
- A polifenolok jelentősége a borászati technológiában. Előadó: dr. Sólyom-Leskó Annamária egyetemi adjunktus, SZIE Borászati Tanszék.
- Vendégborász: Frittmann János - Kunsági Borvidék.

A Sárísápi Tekeparti nélkülünk elmaradhatatlan, két nő és egy férfi csapattal január és február hónapban vettünk részt a vetélkedésben. Növényvédelmi szakmai napot tartottunk Sárísápon februárban két alkalommal is, neves szakemberek előadásával.

A Piliscsési Pincefalú Egyesület meghívásának tettünk eleget, amikor ellátogattunk a Pincés Gazdák Farsangi Batyus Báljára február 10-én. A jó hangulathoz a zenét a Leányvári Sramli szolgáltatta.

Tizenhárom pálinkamintával neveztek egyesületünk sárísápi tagjai a IX. Gyermelyi Pálinkás Programokra február 9-én. Ezzel a rendezvénnyel kezdetét vette a bor- és pálinkaversenyek április végéig tartó időszaka.

Február 1-jén tartotta egyesületünk rendes éves közgyűlését, amely azért is kapott a szokásosnál nagyobb figyelmet, mivel letelt a tisztségviselők négy évre szóló megbízatása. A választás nem hozott lényegi változást, ugyanis a korábbi tisztségviselők újabb négy évre bizalmat kaptak Macza Péterné kivételével – tartósan külföldön tartózkodik -, aki helyett Gurin Tibor került az elnökségbe. A szavazást Haracska Ferenc, a jelölő bizottsági elnöke bonyolította le.

A megválasztott tisztségviselők:

Schummel Tamás József elnök, Vitek Róbert elnökhelyettes, Süveges Jánosné gazdasági elnökhelyettes, Wibling Józsefné elnökségi tag, Gurin Tibor elnökségi tag, Kurinyecz Gábor elnökségi tag, Horváth Zoltán elnökségi tag, Szolnoki László elnökségi tag, Bukó Gábor

elnökségi tag, Jurásek János felügyelőbizottsági elnök, Mali Sándorné felügyelőbizottsági tag, Dogossy Árpád felügyelőbizottsági tag.

Sikeresen lezajlott március elején a Sárísápi Térségi Nyílt Borverseny és a 6. Sárísápi Nyílt Pálinka- és Párlatverseny. A borverseny bírálóbizottságának elnöke Gombai Nagy Tibor etyeki borász volt, a pálinkaver-

seny bírálóbizottságának elnöke Vértés Tibor, az Agárdi Pálinkafőzde ügyvezető igazgatója, főzőmester. Számos arany-, ezüst- és bronzéremmel gazdagodtak ismét a helyi borászok.

Schummel Tamás
egyesületi elnök

Sárísápiak a Nagy Háborúban

Zgyerka Tamás

1878-ban született Sárísápon. Szülei: Zgyerka János és Palovics Anna. Felesége Kollár Apollónia, aki 1882. november 27-én született. Mindketten római katolikus vallásúak voltak.

Gyermekeik: János (1902. április 13.), Apollónia (1905. január 16.), Mihály (1907. március 28. – 1940. október 10.), Tamás (1909. január 17.), Mária (1912. november 2.), Anna (1915. január 31.)

A család a mai Pincesor utca 1. szám alatt lakott. A családfő foglalkozása gyermekei születési anyakönyvei szerint kőszénbányász, illetve bányai felvigyázó, a halotti anyakönyve szerint földműves.

A háború kitörésekor már katonaviselt ember volt. 1914 nyarán tizedesi (Korporal) rangban vonult Nyitrára, a 14. honvéd gyalogezredbe. Felesége ekkor már várandós volt hatodik gyermekükkel. Bevonulása után soha többé nem látták.

Két fényképe maradt ránk. A készítés dátuma egyik esetében sem ismert. Az első fotó egy vizitkártya, amelyet Hauenstein Gyula nyitrai fényképész készített.

Sok érdekes részletet tartalmaz. Szépen látszanak a csillagok a gallérján, zubbonya még hagyományos gombolású, lövészbajtja arról tanúskodik, hogy viselője kiváló lövész. Kesztyűje a zubbonyába dugva. Sípja a sípzsínóron a bal zseb mellett lóg. Azon túl, hogy jól mutat az egyenruhán, a felszerelés fontos eleme volt vezeték nélküli távközlési funkcióban. Különlegesen nyírt és pödrott bajuszát bizonyára büszkén viselte.

A másik képet Münz Márk lévai fotográfus készítette. A csoportképen Zgyerka Tamás százada látható. Nem tudjuk, az ezred hányadik százada, ám a helyszín biztosan azonosítható. Az épület jellegzetes ívei a nyitott folyosón: ez a nyitrai József főherceg laktanya udvara. Zgyerka Tamás a második sorban balról a második. Ezen a képen is tizedesi rangjelzés van a gallérján.

A sípját a kabát hajtókája alatt viseli.

Hadiútja sajnálatosan rövid volt. Eltűnt 1914 szeptemberében, a család ettől kezdve nem kapott hírt róla.

Az ezredparancsnok visszaemlékezésében a szeptemberi eseményekről a következőket tudjuk: augusztus 28-30: a Krzczonow körüli harcokban a legénységi állomány vesztesége jelentős: 11 halott, 76 sebesült, 72 eltűnt.

- szeptember 1: reggel az ezred a 74. dandár kötelékében támadási parancsot kap, de délig felfüggesztik, (mert a szomszéd 2. hadosztály nem érte el a Gielczew-patak vonalát), majd heves harc mellett támad és előrenyomul. egészen a sötétség beálltaig.

- szeptember 2: a támadást reggel 7-től folytatják az oroszok tüzérségi, gyalogsági és géppuskatüzében, igen lassan, egyesével szökkenve előre. A veszteségek nagyok, az összes tartalékot bevetik. Sötétedés után, az újból felélénkülő harcban kezdetben egyesével, később rajvonalba futottak a katonák visszafelé. Egészen az előző nap elfoglalt állásokig.

- Lux Lajos százados feljegyzése szerint egész éjjel halották a sebesültek jajveszékelését, akik közül többen öngyilkosok lettek, mert nem kaptak segítséget.
- szeptember 3: az éj folyamán a I. zászlóaljnak voltak komoly veszteségei: nagy része elesett vagy megsebesült, kis része pedig fogságba került. A zászlóaljból alig maradt 200 fő.
- szeptember 4-5: orosz átkarolási szándék miatt ingadozó harc mellett folyik a visszavonulás.
- szeptember 9-26: az ezred tervszerű visszavonulása mellett nincs közvetlen harcérinkezés, eltekintve az ellenséges tüzérség srpneltüzétől.

A tárgyalat időszakban az ellátás erősen akadozott, nem ritkán napi egyszeri ételmezés volt, az is éjszaka. Előfordult, hogy csak répát kaptak, vagy több napon át csak egy-egy húskonzerv volt a fejadag, vízhez nem jutottak.

Zgyerka Tamás eltűnése erre az időszakra tehető. A harcteren halt hősi halált, holtteste hátramaradt visszavonulás közben, vagy orosz fogságba esett, ahol betegség, éhínség vagy idegenkezűség végzett vele.

A magyar hatóságok holtta nyilvánították 1917. december 31-i dátummal 1943. szeptember 28-án.

Csicsmann János

Folyószám	A bejegyzés ideje (év, hó, nap)	Az elhalálozás ideje (év, hó, nap, napcs, óra)	Az elhalt					Az elhalálozás helye, ha az elhalálozás nem az elhalt lakásán történt	A halál oka
			családi és utóneve, állása (foglalkozás), lakóhelye	vallása	életkora	házművelésnek családi és utóneve	szülőinek családi és utóneve		
31.	1943.zept. 28.	1917. dec. 31.	Zgyerka Tamás földműves a. 14. n. kén. hon. gyalog. ezred bel. tiszteje Lónyap	a. kath.	39	Hollai Apollónia	néhai Zgyerka János néhai Palonics Anna	Erőse harc. tén.	Bejegyzve az erdőgumi kén. járásbíró-ság 1943. aug. 11-én Pa. 3839/1943-6. szám alatt készült holtanyakönyvi jegyzék alapján. bejelentő: Pállosi Péter anyakönyvszóló
32.	1943.zept. 29.	1943. sept. 29. d. e. 8. óra	Hakán Gergely kőgyógyász munkás Lónyap	a. kath.	85	néhai Gregor Kónonika	néhai Zymenat-Linik	Aggkór és né-csigyél-gyűlés	Gregor Lendrácsi a. l. bejelentő. Pállosi Péter anyakönyvszóló

Zgyerka Tamás halotti anyakönyve (forrás: <https://familysearch.org>)

8847 km

- Ligeti Dániel amerikai úti kalandjai -

Louisiana állam országútjai a közelgő hurrikán pusztításai miatt kihaltak voltak. Csak egy autó küzdött a hatalmas szellőkésekkel a sötétbe borult utakon éjfél tájékán, ezek voltunk mi. A teljesen üres utakat az ideiglenesen kihelyezett hurrikán-evakuációs táblák szegélyezték, és az egyetlen jármű, ami száz kilométereken keresztül kielőzött minket, egy páncélozott katasztrófakocsi volt. A hurrikán haladási irányáról egy kisváros gyorséttermében értesültünk, és megtudtuk, hogy szerencsére túljutottunk az életveszélyes szakaszon. Aznap este egy államhatáron fekvő kempingben töltöttük az éjszakát az autónkban. Louisianából Texas felé haladva észrevehető volt a környezet változása: a mocsaras síkságokat felváltották a gazos, kiégett puszták, és a westernfilmeket idéző végeláthatatlan vonatszerelvények Texas végtelen alföldjén. Dallasban első számú úti célunk Kennedy elnök meggyilkolásának helyszíne volt. A Dealey Plaza mellett álló épület (ami a gyilkosság ideje alatt tankönyvraktárként üzemelt 1963-ban) 6. Emelet Múzeum néven látogatóközpontként rendezték be, eredeti állapotában meghagyva, és elkerítve az elnök merénylőjének pontos helyét. New Orleans-hoz hasonlóan a helyi életbe való mélyebb betekintést egy dallasi vendéglőben egy-egy marhasteak társaságában tettük meg. Dallas és az új-mexikói Albuquerque közötti távot két nap alatt róttuk le, mivel a texasi nagyváros és Új-Mexikó állam fővárosa között nincs közvetlen autópálya, és a távolságok még ennyi amerikai kilométer megtétele után is felmérhetetlen nagyságúak voltak. Több száz kilométeres, kiégett pusztákat átszelő nyílegyenes utakon jutottunk a nyugat-texasi Lubbockba. Lubbock mellett egy gigantikus méretű marhafarm mellett álltunk meg, a farmon marhák milliói legelésztek végtelen

tömegekben. Miután a készleteinket felöltöttük egy bevásárlóközpontban, egy kedves, ott dolgozó nő tanácsára (aki az „érdekes beszédünk” miatt figyelt fel ránk) a város melletti Buffalo Springs nevű kempingben töltöttük az éjszakát, a tűznél megmelegítettünk néhány konzervet, és sátrat állítottunk egy tóparton. Másnap verőfényes napsütésre ébredtünk, ezen a napon léptük át Texas és Új-Mexikó határát, becélözva az állam fővárosát, Albuquerque-t. Első állomásunk Új-Mexikóban egy Roswell nevű kisváros volt, ami UFO-észleléseiről híres: az UFO-turizmusáról, az egész várost átjáró UFO marketingről, az UFO alakú forgalmi tábláktól az UFO formájú gyorséttermeken keresztül. Még aznap estére megérkeztünk Albuquerque-be, aminek épületei a texasi építkezéstől és az amerikai stílustól sokban eltérő jegyeket mutat a spanyol-mexikói hatás miatt. Másnap egyik közös kedvenc tévésorozatunk (Breaking Bad) forgatási helyszíneit látogattuk meg a városban, zárás-képpen megebédeltünk egy pizzériában, a maradék szeleteket pedig elcsomagoltattuk, és ezeket legközelebb a Grand Canyon Nemzeti Park kempingjében fogyasztottuk el két prérifarkas- vonyítás között.

A tekepálya hírei

Sikerek az iskolabajnokságban. Az országos iskolabajnokság Komárom-Esztergom megyei versenyének Bábolna adott otthont. A sárisápi fiatalok öt érmet gyűjtöttek: a középiskolásoknál Demeter Dorina bronz- és Finta Balázs arany-, az általános iskolás kategóriában Révész Andrea bronz-, Gurin Szabolcs arany- és Haracska Áron ezüstérmes nyert. A megyei versenyünkről a három fiú jutott tovább a területi megmérettetésre. Március 2-án Fejér, Veszprém, Győr-Moson-Sopron és Komárom megye találkozott Oroszlányban, ahol Balázs harmadik lett 498 fával a nagyok között. Az általános iskolás kategóriában sokat fejlődünk tavaly óta, felkészülünk a versenyt a szomszédos megyékkel. Haracska Áron harmadik lett 222 fával, Gurin Szabolcs pedig negyedik 221 fával. A jövő évi területi bajnokságon sárisápi aranyérmes szeretnék, ezért fogunk dolgozni.

Falubajnokság. Hatodik alkalommal rendeztük meg a falubajnokságot, amely novembertől márciusig tartott. A jó hangulatú versenysorozat immár negyedszer - egy év kihagyás után - ismét a Borbarátnők csapata nyerte. A tizenkét csapatos bajnokságban először üdvözölhettük az Őszidő Nyugdíjas Klub tagjait is. Az utolsó három forduló nagyon izgalmas és szoros volt, ezt mutatja a végeredmény is. Március 2-án az egyéni versenyekkel és a díjkiosztással zárult a bajnokság. Kiosztottunk 75 érmet, 26 kupát és nagyon sok ajándékot. A bajnokcsapat tagjai név szerint: Wibling Józsefné, Gurinné Tavaszi Henrietta, Wibling Melinda és Gurin Patrik.

Gurin Tibor

Borbarátnők - 1. hely

Kertbarátok - 2. hely

Rettenthetetlenek - 3. hely

Indul a horgászszezon

A napokban veszi kezdetét az idei horgászszezon. Körbenéztünk a környékbeli tavaknál, mire számíthat a tavaszi időben tópartra vágó horgász.

A sárisápi horgászto március 15-e óta már fogadja a nyugodt sport szerelmeseit. A hónap elején pontyot és kárászt is telepítettek a tél után újra életre kelt tóba. Horgászni kizárólag napi sportjeggyel lehet. A tó tulajdonosai az idei szezonban is a Catch and Release!, azaz a Fogd meg és engedd vissza! elvet követik és követelik meg vendégeiktől. Tiszteljük, engedjük vissza a halakat a tóba, másnak is lehetőséget adva kihalászásukra. A szezonnyitó horgászversenyre március 31-én, szombaton 7 és 12 óra között kerül sor – tudtuk meg Radoszta Péter tulajdonostól.

A nyergesújfalvai Viscosa Horgász és Környezetvédő Egyesület húsvéttól, napijeggyel várja a horgászengedéllyel rendelkezőket. A pecások körében náluk a legnépszerűbb hal a ponty. Legutóbb ősszel történt telepítés. Aki szeretne az idén a nyergesi tavaknál pecázni, annak horgászengedély kiváltására, az egyesületbe való

belépésre április 9-én, 16-án és 21-én lesz lehetősége 13 és 15 óra között a horgászházban – tudtuk meg Honti József tógazdától.

A Tāti Horgász és Környezetvédő Egyesület felel a városukat határoló Duna-szakasz horgászterületeiért. Állami és dunai horgászengedélyek kiváltására egyaránt van lehetőség az egyesületnél. A horgászni vágyó hölgyek és fiatalok számára kedvezményt is biztosítanak a díjából. A tāti kultúrházban még április 11-én és 25-én, valamint május 9-én és 23-án, 17 és 19 óra között lesz lehetőség az engedélyek kiváltására.

Knyazovics Edina

Maminbaba - Hordozva, táncolva

Latin ritmusokra mozognak együtt babák és anyukák március elejétől a művelődési házban. A hordozás jótékony hatásai mellett a program javítja a picik mozgásfejlődését és erősíti az anya-gyermek kapcsolatot, ráadásul formálja a mamák testét. Az új kikapcsolódási formát Mülhamer Brigi oktató hozta el Sárísápra.

Milyen indíttatásból lettél Maminbaba oktató?

Mint a legtöbb Maminbaba oktatónak, nekem is az anyasággal kezdődött minden. Még a várandóságom alatt egy kiállítás keretén belül találkoztam a Maminbabával, ami elsőre nagyon magával ragadó élmény volt. Örömmel vettem tudomásul, hogy számomra elérhető közelségben is tartanak Maminbaba foglalkozást, tehát már akkor eldöntöttem, hogy ki fogom próbálni. Várandóság alatt végül nem jutottam el az órákra, de kisfiam néhány hetes kora óta állandó résztvevői voltunk a piliscsai Maminbaba foglalkozásoknak. Mikor megtudtam, hogy oktatóképzés indul, motoszkált a fejemben egy gondolat, hogy ezt nekem találták ki! Ősszel hivatalosan is Maminbaba oktató lettem és azóta már négy helyszínen is tartok Maminbaba órát. Célom, hogy átadhassam ezt az életérzést minden anyukának, létrehozassak ne-

kik/nekünk egy olyan közösséget, ahol mindenki hasonló helyzetben van, hasonló problémákkal küzd, kikapcsolódhat, jól érezheti magát, önmagával foglalkozhat végre, úgy, hogy gyermekét nem kell másra bízni.

Milyen hatásai lehetnek a foglalkozásnak babára, mamára?

A babákra az édesanya közelsége és a hordozás egyértelműen pozitív hatással van, melyet számos kutatás támaszt alá. Mivel az embercsecsemő a többi emlőshöz képest „koraszülött”, szüksége van az anyával való szoros testkontaktusra ahhoz, hogy a fejlődési és érési folyamatok megfelelő módon végbemenjenek.

Ez a mozgásforma javítja a babák mozgáskoordinációját, mozgáskészségét, fejleszti a ritmusérzéküket. A babák által átélt hintázó, forgó, ringató, billegő mozgások fokozottan stimulálják az egyensúlyi-kisagyi rendszerüket, ezáltal segít megelőzni bizonyos tanulási zavarokat, és egyéb gyermekkori fejlődési problémákat.

A babahordozás nemcsak a babákra van pozitív hatással, hanem az édesanyára is. Megerősíti az anya-gyerek kapcsolatot, segít az anyának ráhangolódni a babára, felismerni az igényeit. Csökkenti a stresszt.

A fizikai vonatkozásokat nézve ez a mozgásforma támogatja a kíméletes, fokozatos és tartós súlyvesztést, formálja az alakot, hatására javul az izomtónus. Növeli a fizikai teljesítőképességet, javítja az állóképességet, jó hatással van a vérkeringésre és a légzőrendszer működésére. A Maminbaba óráknak nagy előnye az is, hogy feloldja a kisbabás anyukák mindennapjainak egyhangúságát, az anyukák társaságban lehetnek.

Csatlakozzatok a Facebookon a „Maminbaba Brigivel” zárt csoporthoz, ahol további részleteket tudhattok meg a témáról.

Knyazovics Edina

Az asztalitenisz szakosztály hírei

2016-ban bevezetésre került a plasztikkártya formátumú versenyengedély, mely a továbbiakban is az egyéni és csapatversenyeken meghatározott ideig történő részvételre jogosíthat. Ezt az engedélyt négy felnőtt és két utánpótláskorú játékosunk részére kiváltottuk, így a hat fővel vágtunk bele a bajnoki szezonba.

A 2016/17-es csapatbajnokság 2-2 osztállyal indul a felnőtt-, illetve az utánpótlásosztályban is. A felnőttek a II. ligában, a gyerekek az I. ligában voltak érdekelték. A felnőtt

bajnokságban 9 csapatból a 7. helyet szereztük meg 5 győzelem 11 vereség arányában. Utánpótlás csapatbajnokságban 5 csapat nevezett. Mi az előkelő 2. helyet szereztük meg, immár második éve.

A megyei egyéni bajnokságban is vitézkedtünk: vegyes páros 5. hely, II. liga felnőtt egyéni 1. hely! Párosban a négy közé jutásért elvéreztünk, de így is becsülettel helytálltunk.

A megyei bajnoksággal párhuzamosan fut egy TOP 12 egyéni verseny is, melyre a 12 legjobb játékos

kap meghívást. Büszkén mondhatom, hogy két játékosal is képviseltük falunkat, és elhoztuk az 1. helyet is!

Az elmúlt négy év alatt aktívan részt vettünk a megye asztalitenisz életében, befogadtak minket, és örömmel tölt el, hogy nincs a megyében olyan verseny, ahová ne kapnánk meghívást.

Az új szezon - 2017/18. - számos új változást hozott. A megyei csapatbajnokság 3 osztállyal és 27 nevező csapattal indult el. Mi a 2. osztályba neveztünk, és ott kezdtük el a játékot. A változás minket is érint: az egyik társunk Annavölgyre igazolt, így öten maradtunk igazolt játékosok. Célunk a 2. osztályban maradás és a következő szezonra egy III. ligás csapat indítása is. Ehhez reményt ad az, hogy ismét egyre többen látogatják az edzéseket. Sikerült mezeket is vásárolni, végre „csapatként” nézünk ki! Az őszi

„szezon” 11 csapatból a 7. helyen zártuk, innen várjuk a tavaszi folytatást. Utánpótláscsapatunk remek játékkal csoportelsőként zárta az őszt.

Sajnos azonban nem lehet felhőtlen az örömünk, mert az edzések körülményei folyamatosan romlanak: a tornaterem világítása egyre rosszabb állapotban van, emiatt volt olyan hazai mérkőzésünk, amit Vértesszőlősen játszottunk le, mert nem lehet látni a labdát a fénytelenységben, és az ellenfelünket nem akartam hátrányos helyzetbe hozni. Bár volt javulás, sajnos nem bizonyult hosszútávúnak. Remélem, ez a probléma mielőbb megoldódik, és az edzéseken a továbbiakban jó hangulatú versenyfelkészülés zajlik majd.

Palkovics János

CÉLKERESZTBEN

A tanév második félévében jól kezdődik a tavaszi versenyévad. Két fontos állomáson vagyunk túl, versenyzőink eddig sikeresen megfeleltek a kihívásoknak. Készülünk első saját versenyünkre is.

Jelenleg 6 középiskolás és 6 általános iskolás versenyzőnk van. Szabadidős tevékenységként - egyelőre még nem versenyezve további 13 általános iskolás látogatja rendszeresen a löteret.

Március 8-án az Általános és Középiskolások Országos Bajnoksága megyei döntőjén öten jutottak az országos döntőbe. Középiskolás lány léghuska 20 lövés kategóriában Orgován Fanni, mint megyei bajnok és Tutervai Brigitta, aki második lett. Általános iskolás lány léghuska 20 lövés kategóriában Dénes Rebeka második és Varga Izabella harmadik helyezettként.

Csapatban a sárisápi általános iskola csapata első lett, így Rebeka és Izabella mellett Révész Andrea is részt vehet a május 12-én, Ácson megrendezésre kerülő országos döntőn.

2018. március 9-én a BOK Csarnokban, a Honvéd Sportegyesületek 2017/2018-as Légfegyveres Lövész Kupa Postaverseny Országos Döntőjén 46 csapatban 38 női és 99 férfi versenyző jutott be az elődöntők eredményei alapján. A fiú, lány és vegyes csapatokat együtt értékelték.

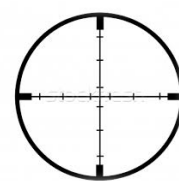
A lányok közül Orgován Fanni és Husek Krisztián a házi fordulóban elért eredményért serleget kapott. Leány egyéniben Orgován Fanni országos bajnok lett, Varga Izabella ötödik, Papp Sára hetedik, Tutervai Brigitta tizenkilencedik helyezést ért el. Fiúknál Molnár Gyula a harminckettedik, Husek Krisztián a negyvenharmadik

helyen végzett. Csapatversenyben a Hisztéria nevű lánycsapat (Orgován-Papp-Varga) országos bajnok lett 543 körrel, a Mici és a Mackók vegyes csapat (Tutervai-Husek-Molnár) a tizenhatodik helyen végzett 489 körrel.

Tavaly novemberben kezdődött két új léghuska beszerzése. A Hammerli AR-20 típusú fegyverek darabonkénti ára igen kedvező, 700 euró, mert közvetlenül a gyártótól vásároljuk. Sajnos a szponzorok késsön utalták a támogatást, ezért nem vehettük át őket a Győrben rendezett Európa-bajnokságon. Így várhatóan május végére érkeznek Magyarországra.

2018. április 7-én rendezzük első községi versenyünket. Az indulókat négy kategóriában értékeljük: férfi és női, felnőtt és ifjúsági. A 20 lövéses álló versenyszámot minden induló a saját fegyverével löheti. Csak 4,5 mm-es léghuska és csakis lapos orrú lövedékek használhatók. Értékelés az ISSF szabályai szerint. Saját fegyver hiányában a jelentkezők kaphatnak fegyvert a lőtérén.

Csicsmann János

Róka a településen

A vörös róka a legelterjedtebb szárazföldi ragadozó, az északi sarkvidéktől kezdve egészen a mediterrán területekig terjed az életterülete. Magyarországon mindenhol előfordul, alkalmazkodó képessége kiváló. Ennek is köszönhető, hogy amikor az iparszerű mezőgazdasági termelés miatt a természetes élőhelyei beszűkültek, beköltözött a települések közelébe illetve a településekre, más vadállatokhoz hasonlóan (menyét, denevér, vércse, balkáni gerle, vad-disznó) megtanult az emberrel „együtt” élni. Ezt a folyamatot erősítette, hogy az 1990-es évek közepétől jelentősen megnőtt a hazai rókaállomány, mert az EU nyomására megkezdődött a rókák veszteség elleni orális immunizálása. Az immunizálás következtében Magyarország dunántúli területein lecsökkent, illetve megszűnt a róka vesztesége. Ennek a pozitív fejleménynek van egy negatív következménye, a veszteség eltűnésével (amely minden évben csökkentette a rókalétszámot) megemelkedett a rókák száma, így új életteret és élelmet kellett keresniük maguknak. Erre a legjobb lehetőséget a települések nyújtották, mivel a róka a fiatal őztől, báránytól a bogarakig mindent elfogyaszt, de megeszi a dögöt, pocskot, földi gilisztát, érett gyümölcsöt, kutyá- és macskaeledelt, ételmaradékot, ezért egy település biztosítja a túléléshez szükséges élelmet.

Önmagában az a tény, hogy rókát látunk lakott területen, nem jelenti azt, hogy az állat beteg vagy veszett volna. Ha találkozunk vele, hangjelzéssel hívjuk fel magunkra a figyelmet (taps, fütty, kiáltás), majd hagyjunk egy kis időt és lehetőséget számára, hogy elmeneküljön, mivel az egészséges róka kerüli a közeli találkozást, biztos, hogy kitér előlünk. Fontos tudni viszont, hogy a rókával minden kontaktust kerülni kell. Tilos megfogni, megütni, megszütni, kutyát ráuszítani stb...

Hogyan tudjuk megelőzni, hogy a róka bemenjen az udvarunkba?

Ne tároljunk úgy háztartási hulladékot, hogy a róka hozzáférhessen, ha megoldható, a baromfit, nyulat stb. tartsuk zárt helyen és a kutyánk, macskánk számára kitétt étel annyi legyen, amennyit rövid időn belül elfogyaszt, mert ha hosszabb ideig a tájában marad a táp, az ételmaradék illata odacsalja a rókát.

Fontos, hogy kutyánk minden évben részvételre a kötelező veszteség elleni oltásban, és javasolt a macskák veszteség elleni immunizálása is, hisz a macskák többet kóborolnak és így nagy az esély hogy rókával érintkezzenek.

Ha egy településen, vagy településrészen nagyon elszaporodnak a rókák, akkor van lehetőség a gyérítésükre, ez viszont csak a jogszabályok által megengedett módon történhet. Mivel belterületen a vadászok nem használhatják lőfegyvereiket, ezért a lőfegyverrel való gyérítés csak a jegyző, területi vadásztársaság és az illetékes rendőrkapitányság közös szervezésében és engedélyével a település meghatározott területén és pontosan rögzített időpontban történhet.

A rókacsapdák kihelyezésével is lehet próbálkozni, de ebben az esetben is szükséges a jegyző (önkormányzat) és a vadásztársaság egyeztetése, hogy mikor és hova kerüljenek a csapdák. A befogott állatot a vadásztársaság erre kijelölt tagja szállíthatja el.

Ha elhullott állatot talál valaki, akkor ne nyúljon hozzá, jelezze az önkormányzat jegyzője felé, aki a 2008. évi XLVI. törv. 19.§-a alapján eldönti, hogy kinek a feladata a tetem elszállítása.

Ha tehát rókával találkozunk a településen, az nem jelenti, hogy az állat veszett, de mi, állampolgárok ne próbáljuk „levadászni”, a vadállatokat is védi az állatvédelmi törvény, ha mégis érintkezés történik a rókával, akkor az érintett mindenképpen keresse fel háziorvosát. Ha rókahullát talál, mindenképpen értesítse a település jegyzőjét!

Mottó: „A róka a természet része, ne féljünk tőle!”

Dr. Kollár Sándor állatorvos

Támogassa adója 1 százalékaival a helyieket!

Magánszemélyként az idén is dönthet úgy, hogy a megfizetett adójának 1%-át felajánlja egy regisztrált civil szervezetnek, további 1%-át pedig valamely technikai számmal rendelkező egyháznak. Ilyen módon az idén is támogathatják a községünkben működő alapítványokat, egyesületeket, és az egyházakat. Rendelkezni legkésőbb május 22-ig van lehetőség.

Sárisáp Községért Közalapítvány

Adószáma: 18607633-1-11

„A sárisápi gyermekek jövőjéért” Alapítvány

Adószáma: 18606704-1-11

Sárisáp-Annayölgy Polgárőr Egyesület

Adószáma: 18604173-1-11

Annayölgy és Sárisáp Kertbarátainak és

Borbarátnőinek Egyesülete

Adószáma: 18615647-1-11

Magyar Katolikus Egyház

Technikai szám: 0011

Magyar Református Egyház

Technikai szám: 0066

Köszönjük segítségét!

Szerkesztők: Bercsényiné Bors Ildikó, Jurásekné Pflüger Éva, Knyazovics Edina,
Ligetiné Vass Éva, Takácsné Molnár Anikó

Felelős kiadó: Kollár Károly polgármester

Nyomdai munka: Táltos Nyomda, Győr - **Tördelés:** Kollár Gábor János - ISSN 2062-9303